

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (м. Дніпро, Україна)
Університет митної справи та фінансів (м. Дніпро, Україна)
Дніпропетровський науково-дослідний інститут судових експертиз
Міністерства юстиції України (м. Дніпро, Україна)
Полтавський державний аграрний університет (м. Полтава, Україна)
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Старобільськ, Україна)
Університет прикладних наук (м. Міттвайда, Німеччина)
Центр менеджменту м. Інсбрук (м. Інсбрук, Австрія)
Університет страхування та фінансів ВУЗФ (м. Софія, Болгарія)
Баїшев Університет (м. Актобе, Казахстан)
Мерія м. Громадка (Польща)

ЕКОНОМІКА І МЕНЕДЖМЕНТ 2022:
ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЇ
ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Збірник наукових праць
Міжнародної науково-практичної конференції
(Дніпро, 11–12 квітня 2022 р.)

У п'яти томах

Том 3. Проблеми та тренди
розвитку економічних суб'єктів

Дніпро
Видавець Біла К. О.
2022

*Затверджено на засіданні вченої ради факультету економіки
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара*

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Оковитий С. І. – д-р хім. наук, проф., ректор Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, голова оргкомітету;

Гринько Т. В. – д-р екон. наук, проф., декан факультету економіки Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Кравченко М. В. – д-р екон. наук, проф., заступник начальника управління науки, вищої та професійно-технічної освіти – начальник відділу науки, вищої освіти та атестаційної експертизи департаменту освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації;

Богодістов Євген – д-р філософії, старший лектор Центру менеджменту м. Інсбрук (Австрія);

Вазов Радостін – д-р філософії, проректор з європейських проектів та додаткової освіти Університету страхування та фінансів ВУЗФ (Болгарія);

Велеско Серджо – д-р екон. наук, проф. міжнародного менеджменту факультету економіки Університету прикладних наук у місті Міттвайда (Німеччина);

Гвініашвілі Т. З. – канд. екон. наук, доцент кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Дячков Д. В. – д-р екон. наук, доцент, заступник директора навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій Полтавського державного аграрного університету;

Іванов Р. В. – д-р екон. наук, доцент, завідувач кафедри економічної кібернетики Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Колосов А. М. – д-р екон. наук, проф., проф. кафедри менеджменту Луганського національного університету імені Тараса Шевченка;

Коваленко О. В. – д-р екон. наук, проф., директор Дніпропетровського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України;

Корнєєв М. В. – д-р екон. наук, проф., декан факультету інноваційних технологій Університету митної справи та фінансів;

Лігіна Ольга – д-р філософії, проректор з наукової роботи та стратегічного розвитку Баїшев Університету (Казахстан);

Олійник Т. І. – канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Павліще Даріуш – д-р філософії, мер міста Громадка (Польща);

Павлов Р. А. – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Е 45 Економіка і менеджмент 2022: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку : зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф., 11–12 квіт. 2022 р. : у 5 т. – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2022.

ISBN 978-617-645-462-5

Т. 3 : Проблеми та тренди розвитку економічних суб'єктів. – 2022. – 128 с.

ISBN 978-617-645-466-3

У збірнику надруковано наукові праці Міжнародної науково-практичної конференції, яка відбулася 11–12 квітня 2022 року в Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара.

Для студентів, аспірантів, викладачів ВНЗів та наукових закладів.

УДК 336

ISBN 978-617-645-462-5

ISBN 978-617-645-466-3 (Т. 3)

© Авторський колектив, 2022

ЗМІСТ

КЛЮЧОВІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ТА СЕРВІСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

<i>Ага Джамал Абдель Насер</i> Управління економічною безпекою суб'єктів підприємництва.....	3
<i>Батуєва П. С.</i> Сервіс як стратегія розвитку готельного бізнесу.....	6
<i>Білявська А. В.</i> Вплив пандемії Covid-19 на розвиток готельно-ресторанної індустрії в Україні.....	8
<i>Бугера Н. Р.</i> Ігровий принцип побудови комунікацій з споживачем як метод просування бренду....	11
<i>Липинська О. А., Котлубай О. М.</i> Стратегічні принципи та пріоритети перетворення економічних відносин у транспортному секторі.....	15
<i>Михайлюк М. Ю.</i> Проблеми забезпечення якості послуг поштового зв'язку.....	17
<i>Петросян В. Е.</i> Формування системи управління матеріальними потоками на підприємстві.....	20
<i>Рублівський Д. В., Олійник Т. І.</i> Сегментація ринків та вплив покупців на підприємство	22
<i>Сливенко В. А., Дума К. С.</i> Удосконалення продажу товарів методом самообслуговування	25
<i>Філіппова В. Ю.</i> Особливості ціноутворення у мережевої торгівлі.....	27

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ

<i>Голіков Ю. Г.</i> Корпоративне управління у постпандемічному світі.....	31
<i>Зайченко М. Ю.</i> Вплив пандемії на економічний стан світової економіки	34
<i>Комисарик Є. О., Денисова М. О., Стасюк Ю. М.</i> Вплив пандемії Covid-19 на розвиток міжнародних авіаліній України (МАУ)	36
<i>Корх Н. О.</i> Стратегічне управління підприємством в умовах пандемії Covid-19	38
<i>Олійник Т. І., Халецька В. В.</i> Вплив пандемії на діяльність підприємств України.....	41
<i>Осуховський О. А.</i> Соціальна відповідальність бізнесу в Україні: сучасний стан	44
<i>Робота В. О.</i> Вибір та розробка стратегії розвитку підприємства	47
<i>Рябук К. П.</i> Особливості здійснення стратегічного управління на вітчизняних та зарубіжних підприємствах в умовах пандемії Covid-19	49
<i>Семенча І. Є., Залата В. В.</i> Соціальна відповідальність бізнесу в Україні	52
<i>Спицька К. В.</i> Застосування технологій форсайт при розробці інвестиційної стратегії.....	54
<i>Тітаренко Л. В.</i> Удосконалення системи мотивації персоналу на підприємстві в умовах COVID	57
<i>Ткаліч Д. К.</i> Дефіцит мікросхем – загроза світовій електронній промисловості.....	59
<i>Фесенко М. Ю.</i> Вплив пандемії на діяльність підприємств України.....	61

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ Й РОЗВИТКУ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

<i>Абдуллаєва С. Н., Дон О. Д.</i> Вплив стану зовнішньої заборгованості на формування економічної політики.....	64
<i>Адонін С. В., Калашнікова Ю. М.</i> Перспективи розвитку позикового фінансування підприємства.....	66

Том 3. ПРОБЛЕМИ ТА ТRENДИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНИХ СУБ'ЄКТІВ

<i>Адонін С. В., Калашнікова Ю. М.</i> Фінансовий контролінг у системі управління підприємством	68
<i>Байлова О. О.</i> Фінансовий інжиніринг у системі «банк–суб'єкт підприємництва»	69
<i>Бобирь О. І.</i> Обґрунтування розвитку грошової парадигми в напрямку концепції гезелівських грошей з метою знешкодження ризиків	73
<i>Дробот Я. В., Калашнікова Ю. М.</i> Стратегічне планування як основа успішного ведення бізнесу.....	76
<i>Заруцька О. П.</i> Захист фінансової стійкості банківської системи України	77
<i>Коротка А. О.</i> Особливості формування капіталу підприємства на основі оптимізації його структури.....	80
<i>Кудряшова В. В.</i> Банківська система Російської Федерації в умовах війни проти України: вплив санкцій.....	82
<i>Левкович О. В.</i> Перспективи розвитку ринку цінних паперів в Україні.....	84
<i>Семенча І. Є., Калашнікова Ю. М.</i> Фінансові показники конкурентоспроможності банку у формуванні його ліквідності	87
<i>Семенча І. Є., Касімова Т. О.</i> Управління конкурентними перевагами як фактором економічної конкуренції страхових компаній.....	90
<i>Фелонюк О. А.</i> Конкурентоспроможність як рушійна сила розвитку суб'єкта господарювання.....	93
<i>Шиманська Д. О.</i> Банківські ризики: класифікація та управління	95

СТРАТЕГІЇ ЦИФРОВОГО ЛІДЕРСТВА ТА НОВІ БІЗНЕС-МОДЕЛІ НА ЕВОЛЮЦІЙНІЙ ШКАЛІ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

<i>Білошкурський М. В., Корнієнко Т. О.</i> До проблеми інноваційного розвитку старопромислових регіонів України	98
<i>Борецька Н.П.</i> Вплив цифровізації в розвитку туристичної галузі	101
<i>Гармідер Л. Д., Лихоп'юк Д. П.</i> Особливості нематеріальної діяльності та критерії, які характеризують цифрову трансформацію економіки підприємства.....	103
<i>Дубницький В. І., Русан О. О.</i> Цифрова економіка та її роль у малому бізнесі і приватному підприємстві	105
<i>Дубницький В. І., Нефедова О. Г.</i> Методологічні аспекти поведінкової економіки.....	107
<i>Кучеренко С. К.</i> Удосконалення бізнес-процесів торгівельного підприємства в умовах цифровізації	110
<i>Македон В. В.</i> Цифровізація та цифрове лідерство у світовому корпоративному секторі.....	113
<i>Овчаренко О. В., Науменко Н. Ю.</i> Концептуальний підхід до формування системи економічної безпеки регіону	115
<i>Олійник Т. І., Чернікова-Фалько А. А.</i> Трансформація бізнес-моделей підприємницької діяльності в умовах цифрової економіки.....	118
<i>Писарькова В. Р.</i> Трансформація чинників конкурентоспроможності в умовах цифрової економіки	121
<i>Фокіна-Мезенцева К.В.</i> Методичні аспекти цифрової трансформації економічної світової спільноти.....	124

**СТРАТЕГІЇ ЦИФРОВОГО ЛІДЕРСТВА
ТА НОВІ БІЗНЕС-МОДЕЛІ
НА ЕВОЛЮЦІЙНІЙ ШКАЛІ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

Канд. екон. наук Білошкурський М. В.,

канд. екон. наук Корнієнко Т. О.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини (Україна)

**ДО ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
СТАРОПРОМИСЛОВИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ**

Старопромисловим регіоном є територія, що в минулому була промислово розвиненою, але зараз перебуває в процесі занепаду чи занепада внаслідок відсутності можливостей або небажання власників промислових підприємств інвестувати в модернізацію виробничих потужностей, суттєвого відставання застосовуваних виробничих технологій від сучасних новацій технологічного прогресу, недостатньої адаптованості до стійких кон'юнктурних перетворень на ринках промислової продукції тощо [1, с. 145–146]. Саме тому забезпечення інноваційного розвитку старопромислових регіонів є актуальним завданням для країн, внесок промисловості у ВВП яких суттєвий.

Розглядаючи можливі напрями впровадження нововведень у діяльність промислових підприємств, розташованих у старопромислових регіонах, слід звернути увагу на проекти Індустрії 4.0 (рис. 1).

Інноваційні продукти Індустрії 4.0, як і 3.0, необхідні в промисловому виробництві, старопромисловим регіонам особливо. Проте їхнє впровадження потребує фінансування і капіталовкладень. При цьому продукти Індустрії 3.0 вже є широкоживаними в Україні і суттєво підвищили рівень інноваційного розвитку промисловості. Продукти ж Індустрії 4.0 у переважній більшості є високовартісними новітніми технологічними розробками, які здатні забезпечити експоненційний розвиток підприємств у середньостроковій перспективі. Для визначення перспектив упровадження продуктів Індустрії 4.0 у старопромислові регіони України доцільно провести SWOT-аналіз (табл. 1).

Рис. 1. Портфель проектів Індустрії 4.0

Джерело: сформовано за даними, наведеними у [2, с. 23]

Отже, виходячи з даних, наведених у табл. 1, варто зазначити, що економіка України володіє потенціалом для впровадження новацій Індустрії 4.0. Проте, до реалізації основних заходів необхідно залучити усіх можливих стейкхолдерів, насамперед державні органи влади. При цьому необхідно розробити адекватну державну політику переведення промисловості України на засади Індустрії 4.0 включно з пільговим оподаткуванням, розвитком кластерів, всебічним залученням як вітчизняних, так і зарубіжних інвесторів тощо.

**SWOT-аналіз модернізації старопромислових регіонів на засадах
 Індустрії 4.0 в Україні**

СИЛЬНІ СТОРОНИ	СЛАБКІ СТОРОНИ
Розвинена ІТ-індустрія; понад 100 фірм є новаторами Індустрії 4.0; координаційна рада при Міністерстві економіки України; Digital Agenda Ukraine; розвинений ланцюг «інтегратори – розробники – інжинірингові компанії»; успішність реформи децентралізації; участь учених ЗВО та НАНУ в Індустрії 4.0; потенціал окремих сегментів машинобудування	Низька операційна ефективність уряду, відсутність промислової та інноваційної стратегії як основи Індустрії 4.0; слабкий регуляторний вплив на промисловців; вкрай низька урядова підтримка новаторів Індустрії 4.0; залучення ІТ-сектору, НАНУ, машинобудування та промислового інжинірингу до Індустрії 4.0 на низькому рівні; слабка здатність уряду ефективно кооперуватися і взаємодіяти з експертними спільнотами; відсутність регіональних і галузевих екосистем 4.0; відсутність стратегій щодо цифрової трансформації
МОЖЛИВОСТІ	ЗАГРОЗИ
Частка ІТ у ВВП України 10 %; потенціал Індустрії 4.0 розвинених країн; доступність для України програм фінансування наукових досліджень ЄС (наприклад Horizon Europe та Euratom); інтеграція у світові ринки, аутсорсинг і експорт; зростання потреби в автоматизації у великих замовників; потреба в оновленні основних засобів та автоматизації виробничих процесів; швидка проникність технологій Індустрії 4.0; потенціал ринку праці України	Подальша деградація інноваційних екосистем у промисловості; посилення дисбалансу в економіці зі зниженням частки переробної промисловості; поглиблення відставання від розвинутих країн за більшістю стратегічних аспектів 4.0; прискорення вимивання інженерних кадрів у ІТ та за кордон; зростання недовіри бізнесу та експертів до урядових програм через низькі темпи реформ; високий вплив ризиків політичної, воєнної та соціальної нестабільності на інвестиційний клімат

Джерело: сформовано за даними, наведеними у [2, с. 30].

Робота виконувалася за рахунок бюджетних коштів МОН України, наданих на виконання науково-дослідного проекту «Інноваційна складова безпеки сталого розвитку старопромислових регіонів України: стратегічні напрями інституційного забезпечення і трансферу технологій в інноваційних ландшафтах».

Список використаних джерел:

1. Білошкурський М. В., Корнієнко Т. О., Плєць І. І. Рейтингова оцінка безпеки сталого розвитку старопромислових регіонів України. Сталий розвиток старопромислових регіонів України: інноваційний вимір : колективна монографія / за ред. Омеляненка В. А. Суми : Триторія, 2021. С. 144–173.
2. Національна стратегія індустрії 4.0 / Проект для Кабінету Міністрів України ; за підтримки Координатора ОБСЄ в Україні. 48 с. URL: <https://mautic.appau.org.ua/asset/40:strategia-rozvitku-4-0-v3-korotkadocx>